

Kampen for demokrati og ytringsfrihed har i de seneste årtier bl.a. ført til etablering af internationale netværk af fristeder eller fribyer, der har til formål at give husly og arbejdsro til forfattere og skribenter m.fl., som på grund af krænkelser af ytringsfriheden i deres hjemlande er udsat for forfølgelse på grund af deres litterære virksomhed. I Europa er der således etableret et internationalt netværk af fristeder eller fribyer ved navn International Cities of Refuge Network, ICORN, som en række europæiske byer i dag er medlem af, herunder byer fra lande, som Danmark normalt sammenligner sig med. I Sverige opholder der sig således to forfattere i fribyer tilknyttet ICORN, i Tyskland to og i England en forfatter, mens der i Norge er syv forfattere tilknyttet fribyordningen. Det bemærkes, at den norske lovgivning indebærer, at forfattere under fribyordningen i Norge har status af flygtninge, hvilket er en særlig ordning, som ikke findes i de andre fribylande, og som regeringen heller ikke har planer om at indføre i Danmark.

De internationale erfaringer med ordningen viser generelt, at de enkelte byer typisk kun har en enkelt forfatter, og at de enkelte lande samlet højest har nogle få forfattere. Det er regeringens forventning, at omfanget af ordningens anvendelse i Danmark vil blive sammenlignelig hermed. Omfanget af ordningens anvendelse vil indgå i evalueringen i 2009, jf. nedenfor.

Regeringen finder det afgørende, at Danmark bidrager til at fremme demokrati og respekten for det enkelte menneskes frihedsrettigheder i de lande, hvor undertrykkelse af demokratiske rettigheder, herunder ytringsfriheden, finder sted. Regeringen finder det således afgørende at markere, at Danmark støtter den kamp for ytringsfrihed og åbne demokratiske samfund, der foregår uden for vores lands grænser.

Regeringen ønsker på den baggrund at give danske kommuner mulighed for at tilslutte sig sådanne internationale netværk af fristeder, som har til formål at støtte forfattere, hvis ytringsfrihed krænkes, ved at tilbyde den enkelte forfatter ophold i et andet land og mulighed for dér at udøve sin litterære virksomhed. På denne måde ønsker regeringen at markere sin støtte til de forfattere m.fl., der vælger at kæmpe for retten til frit at ytre deres tanker og meninger.

Med dette lovforslag skabes det retlige grundlag for, at der kan meddeles midlertidig opholdstilladelse her i landet til en udlænding, der virker som forfatter m.v., og som af en kommunalbestyrelse tilbydes ophold i kommunen som led i kommunens medlemskab af et internationalt samarbejde eller netværk af fribyer, der er godkendt af kulturministeren.

Det er samtidig væsentligt, at støtten til de forfulgte forfattere m.fl. ikke må opfattes som en måde, hvorpå undertrykkende regimer kan skaffe sig af med de pågældende forfattere ved, at disse opnår ophold i Danmark. Der er derfor ikke tale om, at de pågældende forfattere skal have permanent ophold i Danmark. De skal have et frirum for en periode og støtte til at fortsætte deres kamp for ytringsfriheden. De pågældende forfattere m.fl. meddeles derfor tidsbegrænset opholdstilladelse her i landet.

Der henvises til afsnit 2 og 4.

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med det forslag til lov om ændring af litteraturloven, som kulturministeren samtidig fremsætter, og som indeholder hjemmel til, at kommunerne kan yde den enkelte forfatter m.fl. og dennes eventuelle familie økonomisk støtte under fribyopholdet i kommunen, samt bemyndigelse til, at kulturministeren kan godkende internationale samarbejder af fribyer eller fristeder. Lovforslaget omtales kort nedenfor i afsnit 5.

Kommunal deltagelse i en international fribyordning og meddelelse af opholdstilladelse skal således bl.a. betinges af, at det pågældende internationale samarbejde eller netværk er godkendt af kulturministeren efter samråd med integrationsministeren.

Det er i den forbindelse hensigten, at kulturministeren, når det fornødne lovgrundlag foreligger, godkender International Cities of Refuge Network, ICORN. ICORNs formål og opgaver er omtalt i afsnit 3. For en mere uddybende beskrivelse af ICORN henvises der til det lovforslag om ændring af litteraturloven, som kulturministeren samtidig fremsætter.

2. Regeringens overvejelser om etablering af en dansk fribyordning

Regeringen ønsker at give kommuner mulighed for gennem deltagelse i internationale netværk eller organisationer for fribyer at tilbyde forfattere m.fl. mulighed for i en periode at opholde sig i den pågældende kommune.

Formålet med dansk kommunal deltagelse i en international fribyordning er at støtte forfattere m.fl., hvis ytringsfrihed på uberettiget vis krænkes i deres hjemland.

Regeringens overvejelser om at give danske kommuner mulighed for at deltage i internationale fribyordninger skal ses i lyset af de netværk af fribyer, der er blevet etableret i de seneste årtier. Det er således hensigten med dette lovforslag og det lovforslag om ændring af litteraturloven, som kulturministeren samtidig fremsætter, at skabe de retlige rammer for, at